

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут Психології

Кафедра Соціальної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Психологія»

Спеціальність 053 Психологія

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Технології розвитку медіакомпетентності
Викладач (і)	Вітюк Надія Романівна
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	nadiia.vityuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php/developer/course/view/6409
Консультації	Згідно графіка консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Актуальність вивчення навчальної дисципліни пов'язана зі зростанням впливу медіа на людину й суспільство, розвитком інформаційно-комунікативних технологій та необхідністю забезпечення психологічної безпеки особистості та суспільства. Розвиток медіакомпетентності особистості є можливим завдяки оволодінню студентською молоддю знаннями про психологічні аспекти медіавиробництва, сприймання, використання і поширення інформації за посередництвом медіатехнологій, формування здатності орієнтації в інформаційному просторі, психологічного аналізу медіаконтенту, критичного сприймання, перевірки та використання інформації.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета курсу: формування у студентів компетентностей, пов'язаних із вивченням психологічних аспектів процесів медіавиробництва та медіаспоживання, розвиток їх медіаграмотності та медіакомпетентності.

Основні цілі вивчення дисципліни: висвітлити соціально-психологічні аспекти медіа як соціальної реальності сучасного суспільства, сформувати у студентів розуміння особливостей впливу медіа на свідомість і поведінку споживачів медіаконтенту, ознайомити із технологіями формування медіакомпетентності особистості, розвиток медіакомпетентності студентів.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності:

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології, зокрема для створення безпечного психологічного середовища

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

Програмні результати навчання:

ПР 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми з психологічних та гендерних питань у різних сферах суспільного життя, зокрема, для створення безпечного психологічного середовища, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності, зберігати конфіденційність особистої інформації.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни		
Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
лекції	12	6
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18	2
самостійна робота	60	82

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1-й	053 Психологія	1-й	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Медіакомпетентність як умова інформаційно-психологічної безпеки особистості.	2	2	6
Тема 2. Медіакомунікація: психологічна характеристика взаємодії медіа й аудиторії	2	2	4
Тема 3. Психологія медіавпливу	2	2	6
Тема 4. Медіасоціалізація особистості	2	2	8
Тема 5. Психологічна характеристика деструктивного медіасередовища. Маніпуляції в медіа.	2	2	8
Тема 6. Психологічні аспекти створення й поширення новин в медіапросторі. Фактчекінг медіаконтенту.	2	4	16
Тема 7. Інформаційно-психологічна безпека особистості та суспільства		4	12
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Під час вивчення дисципліни студент може набрати максимально 100 балів. Розподіл балів, які отримують студенти: Усні відповіді на семінарських заняттях – максимально 15 б. Тести – максимально 30 б. Контрольна робота – максимум 20 б. Виконання самостійної роботи – максимально 35 б.</p>																							
	<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th> <th rowspan="2">Оцінка а ECTS</th> <th colspan="2">Оцінка за національною шкалою</th> </tr> <tr> <th>для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики</th> <th>для заліку</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90 – 100</td> <td>A</td> <td>відмінно</td> <td rowspan="5">зараховано</td> </tr> <tr> <td>80 – 89</td> <td>B</td> <td rowspan="2">добре</td> </tr> <tr> <td>70 – 79</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>60 – 69</td> <td>D</td> <td rowspan="2">задовільно</td> </tr> <tr> <td>50 – 59</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>26 – 49</td> <td>FX</td> <td>незадовільно з можливістю</td> <td>не зараховано з можливістю повторного складання</td> </tr> </tbody> </table>	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка а ECTS	Оцінка за національною шкалою		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку	90 – 100	A	відмінно	зараховано	80 – 89	B	добре	70 – 79	C	60 – 69	D	задовільно	50 – 59	E	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка а ECTS			Оцінка за національною шкалою																				
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку																					
90 – 100	A	відмінно	зараховано																					
80 – 89	B	добре																						
70 – 79	C																							
60 – 69	D	задовільно																						
50 – 59	E																							
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю	не зараховано з можливістю повторного складання																					

	<table border="1" data-bbox="571 165 1522 367"> <tr> <td data-bbox="571 165 842 219"></td> <td data-bbox="842 165 963 219"></td> <td data-bbox="963 165 1118 219">повторного складання</td> <td data-bbox="1118 165 1522 219"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="571 219 842 367">0-25</td> <td data-bbox="842 219 963 367">F</td> <td data-bbox="963 219 1118 367">незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> <td data-bbox="1118 219 1522 367">не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> </tr> </table>			повторного складання		0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
		повторного складання							
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни						
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Перед написанням тематичних тестів і контрольної роботи у форматі тестів студенти отримують перелік тем і питань (програмові вимоги). Критерії оцінювання тестів: за кожну правильну відповідь нараховується 1 бал.</p> <p>Розподіл балів за самостійну роботу: самоаналіз – максимально 5 б, пам'ятка - 10б., аналіз медіаконтенту - 10 б., програма розвитку медіакомп.- 10 б.</p> <p>Критерії оцінювання аналізу дискурсу медіа:</p> <p>9-10 балів (відмінно) - завдання виконане в повному обсязі, здане вчасно, правильно визначено призначення медіа для цільової аудиторії, мету повідомлення, його структуру, види та засоби психологічного впливу, ознаки маніпуляції, завдання презентоване в аудиторії під час семінарського заняття;</p> <p>8-9 балів (добре) - завдання виконане в повному обсязі, здане вчасно, визначено призначення медіа для цільової аудиторії, мету повідомлення, його структуру, види та засоби психологічного впливу, ознаки маніпуляції, однак допущені незначні помилки;</p> <p>6-7 балів (задовільно) - завдання виконане не в повному обсязі, здане вчасно (або із запізненням), допущено істотні помилки у визначенні цільової аудиторії, мети повідомлення, його структури, видів та засобів психологічного впливу;</p> <p>3-4 бали (незадовільно) - завдання виконане значно менш, ніж наполовину, здане невчасно, призначення медіа для цільової аудиторії, мету повідомлення, його структуру, види та засоби психологічного впливу визначено з помилками;</p> <p>2-1 бал (незадовільно) — завдання практично не виконано або виконане невірно, складається з окремих малозмістовних у елементів, які за своїм змістом не відображають суті завдання;</p> <p>0 балів – завдання відсутнє, група завдання не виконала.</p> <p>Критерії оцінки самоаналізу:</p> <p>5 балів (відмінно) – повністю розкрито проблемні питання, основні тези й сформульовані висновки достатньо обґрунтовані, прослідковується творчий підхід у розкритті проблематики.</p> <p>4 бали (добре) – проблему загалом розкрито, проте відсутній творчий підхід у розкритті проблематики, основні тези й сформульовані висновки недостатньо обґрунтовані.</p> <p>3 бали (задовільно) – проблему розкрито недостатньо, не всі аспекти, вказані у завданні, висвітлено, завдання виконано поверхнево, висновки відсутні або недостатньо обґрунтовані.</p> <p>2 бали (незадовільно) – завдання практично не виконано, проблему в есе не розкрито, висновки відсутні.</p>								

1 бал (незадовільно) – завдання не виконано, подається кілька тез, які не висвітлюють суті проблеми, містять загальні судження.

0 балів – завдання відсутнє.

Критерії оцінки презентації складеної програми й пам'ятки:

9-10 балів (відмінно) – завдання виконано в повному обсязі, чітко й повністю охарактеризовано мету й завдання програми, окреслено основні етапи, методи і засоби її реалізації; вчасно здане завдання й презентоване в аудиторії.

7-8 балів (добре) – завдання виконано в повному обсязі, вірно визначено мету й завдання програми, окреслено основні етапи, методи і засоби її реалізації, однак наявні певні неточності, незначні помилки у висвітленні проблеми. Вчасно здане завдання й презентоване в аудиторії.

5-6 балів (задовільно) – завдання виконано не в повному обсязі, допущено суттєві помилки, нечітко визначено заходи по реалізації програми. Завдання здане, не презентоване в аудиторії.

3-4 бали (незадовільно) – завдання виконане частково, наявні істотні помилки у його виконанні, недостатньо охарактеризовано основні завдання, методичні прийоми реалізації програми. Завдання невчасно здане й не презентоване в аудиторії.

1-2 бали (незадовільно) – завдання практично не виконано, складається з окремих малозмістовних тез, які за своїм змістом не відображають суті завдання. Робота здана не вчасно, не була представлена студентській аудиторії.

0 балів – завдання відсутнє.

Критерії оцінки самоаналізу:

5 балів (відмінно) – повністю розкрито проблемні питання, основні тези й сформульовані висновки достатньо обґрунтовані, прослідковується творчий підхід у розкритті проблематики, завдання усно презентується під час пари.

4 бали (добре) – проблему загалом розкрито, проте відсутній творчий підхід у розкритті проблематики, основні тези й сформульовані висновки недостатньо обґрунтовані, усна презентація під час заняття.

3 бали (задовільно) – проблему розкрито недостатньо, не всі аспекти, вказані у завданні, висвітлено, завдання виконано поверхнево, висновки відсутні або недостатньо обґрунтовані, відсутня презентація завдання під час пари.

2 бали (незадовільно) – завдання практично не виконано, проблему в есе не розкрито, висновки відсутні, не презентується під час заняття.

1 бал (незадовільно) – завдання не виконано, подається кілька тез, які не висвітлюють суті проблеми, містять загальні судження.

0 балів – завдання відсутнє.

Семінарські заняття	<p>В основу системи оцінювання знань, умінь і навичок студентів закладено такі критерії:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) повнота знань – вичерпна достатність у відтворенні інформації щодо змісту навчальної дисципліни; 2) усвідомленість (осмисленість) знань – розуміння смислу інформації по навчальній дисципліні та вміння його диференціювати, систематизувати, вербалізувати; 3) рівень сформованості умінь та навичок, здатність застосовувати здобуті знання на практиці; 4) вміння виявляти творчий підхід у вирішенні теоретичних і практичних задач. <p>Шкала оцінювання:</p> <p>оцінка «відмінно» (5) ставиться, якщо студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, високий рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння творчо мислити, вільне володіння науковими термінами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки;</p> <p>оцінка «добре» (4) ставиться, якщо студент демонструє достатній рівень знань навчального матеріалу, загалом, дає правильні відповіді на поставлені питання, однак у деяких випадках нечітко їх формулює, допускає окремі несуттєві помилки та неточності, має сформовані уміння та навички щодо аналізу й вирішення поставлених практичних задач, однак при цьому не виявляє самостійність і творчість;</p> <p>оцінка «задовільно» (3) – студент загалом володіє навчальним матеріалом, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповідях, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій і вирішення поставлених задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та встановлює причинно-наслідкові зв'язки;</p> <p>оцінка «незадовільно» (2) - відсутність у студента знань щодо головних проблем навчального курсу, студент не має сформовані уміння й навички застосувати набуті знання для самостійного аналізу й вирішення конкретних проблемних (конфліктних) ситуацій.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумковий контроль у формі заліку здійснюється на основі оцінювання рівня досягнення програмних результатів студентами і зарахування всіх виконаних ними завдань.
Підсумковий контроль	Всі бали, отримані студентами в процесі вивчення навчальної дисципліни, підсумовуються, а їх кількість повинна бути не меншою, ніж 50.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Студенти денної форми навчання виконують і здають всі завдання для самостійної роботи під час семінарських занять. Тести до тем виконуються у день

відповідного практичного заняття. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, виконують всі завдання згідно вимог, проходять тестування за темами. Оцінки за роботу на семінарських заняттях отримують за виконання самостійної роботи та її презентації не пізніше ніж за 1 тиждень до останнього семінарського заняття.

Студенти заочної форми навчання виконують і здають всі завдання (тематичні тести, завдання для самостійної роботи, контрольну роботу) не пізніше, ніж за 10 днів до початку заліково-екзаменаційної сесії.

Відвідування занять. Політика курсу передбачає своєчасне виконання студентами усіх видів робіт. У випадку пропуску пар з поважних причин студенти мають право відпрацювати невиконаний обсяг робіт (написати контрольну роботу, тест, виконати завдання для самостійної роботи тощо) за умови надання необхідної документації (довідки і т.ін.). Усі ці роботи повинні бути виконані й представлені студентом у встановлений час консультацій, при цьому не пізніше ніж за 1 тиждень до останнього семінарського заняття в даній студентській групі. Студент, який пропустив заняття без поважних причин, не отримує бали за усні відповіді. Невиконані своєчасно тести, контрольну роботу, завдання для самостійної роботи можуть виконати і здати до наступного семінарського заняття, однак оцінка при цьому буде знижена на 20 %.

Передбачено **додаткові бали** (до 3) за активну участь на семінарських заняттях чи іншу наукову активність.

Академічна доброчесність. Студенти повинні дотримуватися норм поведінки, прописаних у Положенні про академічну доброчесність у Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника.

Положення про запобігання академічному плагіату:

<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>

Положення 2

<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/Кодекс.FR12.pdf>

У випадку виявлення випадків плагіату у виконанні навчальних завдань, академічної недоброчесності (списування), пред'явлені студентом завдання не зараховуються.

Неформальна освіта. Можливі зарахування курсів, які відповідають змісту дисципліни загалом чи її окремих тем. Такі курси зараховуються відповідно як опрацьована тема чи як виконане практичне завдання за умови наявності презентації пройденого курсу та його підтвердження сертифікатом.

Комунікація з викладачем з приводу актуальних питань відбувається за посередництвом старости студентської групи; якщо виникає особлива потреба з'ясувати окремі питання індивідуально (які не відображені у силабусі) контакт здійснюється через електронну пошту.

8. Рекомендована література

Література:

1. Вайшенберг З. Новинна журналістика: Навчальний посібник / За заг. ред. В.Ф.Іванова. К.: Академія української преси, 2004. 262 с.
2. Вітюк Н.Р. Медіапсихологія : навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Психологія». Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2017. 112 с.
3. Жарков Я.М., Дзюба М.Т., Замаруєва І.В., ін. Інформаційна безпека особистості, суспільства, держави: Підручник. К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. 274 с.

4. Іванов В. Основні теорії масової комунікації і журналістики: Навчальний посібник / За науковою редакцією В. В. Різуна. К.: Центр Вільної Преси, 2010. 258 с.
5. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О.В.Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. К. : Центр вільної преси, 2012. С. 237-328.
6. Медіапсихологія: на перетині інформаційного та освітнього просторів: монографія / [О. Т. Барішполец, О. Л. Вознесенська, О. Є. Голубєва та ін.]; за наук. ред. Л. А. Найдьонової, Н. І. Череповської; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. К. : Міленіум, 2014.
7. Мороз О. Як не стати овочем. Інструкція з виживання в інфопросторі. Харків: «Vivat», 2021.
8. Найдьонова Л. А. Медіапсихологія: основи рефлексивного підходу. Підручник . Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2015. 244 с.
9. Петрунько О.В. Діти і медіа:соціалізація в агресивному медіа середовищі. Ніжин, 2011.
10. Рудь О. В. Інформаційна гігієна та медіаосвіта: що нового в умовах воєнного часу. Навчально-методичний посібник / за ред. Волошенюк О. В., Іванова В. Ф., Євтушенко Р. І. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2023. 44 с.
11. Соціально-психологічні та психолого-педагогічні засади організації медіаосвіти молоді : [монографія] / Л. А. Найдьонова, О. Л. Вознесенська, Г. В. Мироненко, М. І. Найдьонов, Н. О. Обухова, Н. І. Череповська, Н. С. Шишко ; за ред. Л. А. Найдьонової ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2022. 278 с.
12. Сучжон-Кім Панг А. Гаджет-залежність: Як отримувати інформацію, не руйнуючи себе та інших. Харків: Ранок, 2020. 320 с.
13. Почепцов Г.Г. Токсичний інфопростір. Як зберегти ясність мислення і свободу дії. Харків: Vivat, 2021.
14. Почепцов Г.Г. Токсичний інфорпростір. Як зберегти ясність мислення і свободу дії. Харків: «Vivat», 2022. 384 с.

Викладач _____ **Вітюк Надія Романівна,**
доцент кафедри соціальної психології